

З МИНУВШИНИ ГОЩІ НА ВОЛИНІ

У вересні 1939 р. містечко увійшло до складу Радянського Союзу. Після створення волосного комітету депутатом Народних зборів Західної України від Гощі було обрано Т.Ф.Новака.

У січні 1940 р. селище стало центром району, створеного з Бугринської і Гощанської гмін Рівненського повіту. У грудні першим головою Гощанської сільської ради став Л.Г.Кухар, а райком КП(б)У та райвиконком, які теж розмістились у містечку, очолили відповідно Штапенко та Чуприна.

На цю пору припала націоналізація двох млинів, олійниці, мануфактурної крамниці, конфіскація поміщицької землі. 1940 р. в Гощі утворився колгосп, якому було відведено 203 га землі.

Невдовзі після приєднання до СРСР в райцентрі відкрили лікарню на 25 ліжок, де почали працювати 4 лікарі і 37 медпрацівників. Зі східних областей України на роботу в Гощу приїхали 19 учителів. У 1939-40 рр. в двох семирічних школах навчалося 702 учні. На початку 1940 р. була відкрита райбібліотека.

У травні 1940 р. розпочались масові репресії антинародного сталінського режиму, частину гощанців депортували.

З початком Великої Вітчизняної війни чимало мешканців райцентру було мобілізовано в Червону армію.

4 липня 1941 р. Гощу захопили німецькі війська. Під час нацистської окупації були знищені і пограбовані установи, школи, бібліотека, згоріли значна частина райцентру та — частково — парк. За період з 1941 по 1944 р. фашисти убили в Гощі майже тисячу чоловік. Зокрема, гірка доля спіткала селищних євреїв, яких восени 1942 р. розстріляли в урочищі Агатівка. Тоді, до слова, загинув і старий Давид Ученік, у котрого, перебуваючи в Гощі, зупинявся російський письменник Ісаак Бабель.

Восени 1941 р. в містечку виникла антифашистська підпільна група. У червні 1942 р. підпільники встановили зв'язок з колишнім лейтенантом Червоної армії В.П.Соловйовим, який уже почав створювати підпільну групу з військовополонених-втікачів з нацистського табору. Це зміцнило Гощанську підпільну групу. Вона мала близько 26 членів і великий актив з колишніх військовополонених Червоної армії та місцевого населення. З місцевих жителів до складу групи входили П.А.Шкурат, Г.Я.Сидь, Т.Ф.Новак та інші.

Підпільники вели агітаційну роботу, розповсюджували друковані матеріали, переправили до партизанського загону кілька десятків радянських військовополонених, виконували доручення партизанів.

Було встановлено спостереження за рухом німецьких військових частин по шосе Рівне-Київ. Ці відомості гощанські підпільники пересилали до Рівного.

До роботи в організації залучили ветлікаря М.П.Кущина, 7 колишніх військовополонених-агрономів. Вони вели підривну роботу, діставали і відправляли партизанам медикаменти.

Завдячуючи гощанським підпільникам, подібна група виникла на цукрозаводі в Бабині. Згодом вона влилась у партизанський загін.

Гощанська підпільна організація діяла упродовж всього періоду окупації і не мала жодного випадку провалу.

В пору німецької окупації в селищі працювала 4-класна початкова школа. Старші учні набувати знань не мали змоги.

У ніч на 19 січня 1944 р. Гощу визволили від фашистів частини 112-ї стрілецької дивізії 13-ї армії. В боях за містечко був розгромлений німецький полк, захоплено кілька артилерійських і мінометних батарей, багато боєприпасів.

багато боєприпасів.

Відразу після визволення багатьох гощанців мобілізували до Червоної армії. 82 чоловіка полягли смертю хоробрих. Понад 175 мешканців райцентру отримали бойові ордени і медалі. Зокрема, учасник боїв за визволення Рівненщини, а відтак селищний голова А.П.Стафєєв був нагороджений орденами Б.Хмельницького 3-го ступеня, Вітчизняної війни 2-го ступеня, трьома орденами Червоної Зірки.

З відновленням радянської влади в Гощі почав діяти райком КП(б)У, райвиконком, які очолили відповідно Нестор Лисенко і Василь Середа, сільська рада. В 1945 р. вийшов перший номер районної газети «Під прапором Сталіна».

При відновленій промартілі «Червоний Жовтень» стали до ладу слюсарна та столярна майстерні, миловарний цех, кузня. 1946 р. почали діяти 3 державні млини, маслозавод, де невдовзі було введено цехи з виробництва казеїну і сиру. Відтак відкрилась їдальня, культмаг, капітально відремонтували стару і звели нову лазні, впорядкували вулиці, парк.

Влада забезпечувала гощанських селян посівним матеріалом. Для своєчасного обробітку полів організовувались супряги, подавала допомогу Бугринська МТС. 1946 р. селяни засіяли 97,7% землі.

1950 р. 624 селянські двори Гощі об'єдналися в колгосп ім. Шевченка, за котрим закріпили 1943 га землі, у т. ч. 1550 га орної.

У 1944 р. у містечку відкрили середню школу, яку відвідувало 255 учнів. 1949 р. для середньої школи було збудоване нове приміщення, відкрились дитячі ясла і садок, відновила роботу райбібліотека, працювала шкільна книгозбірня.

На повоєнні роки припадає і діяльність в Гощі молодіжної націоналістичної організації, до складу якої увійшли 19 учнів 8-10 класів місцевої школи. Зокрема, Петро Романчук, Микола Суконник, Микола Наумець, Георгій Карп'юк, Володимир Юрець, Галина Герасимчук, Олена Якубчук, Федір, Іван та Юрій Столярчуки, Іван Никитюк, Петро Харченко, Василь Баша, Василь Никитюк.

Підготував Юрій КУЗЬМІН.

(Продовження. Поч. у №№ 79 - 81).